

**R. P. Ioannis Præpositi Atrebatis, E Societate Iesv, S.
Theologiæ Doctoris, & quondam in Vniuersitate
Louaniensi ac Duacensi Professoris, Commentaria In
Tertiam Partem S. Thomæ De Incarnatione Verbi ...**

LePrévost, Jean

Dvaci, 1629

Art. I. Vtrum hæc sit vera, Deus est homo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94249](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94249)

Replica. Dices tale malum censetur quodammodo praesens, & potius parit tristitiam.

Diluitur. Resp. illud verè esse absens, & vt tale iudicari, quamuis simplici apprehensione concipiatur quodammodo vt praesens. licet ergo propter posteriorem considerationem possit parere tristitiam, tamen propter priorem potest verum timorem parere.

Obiectio 2. Obijciunt 2. quod timor repugnet fortitudini, vnde sancti Patres videntur illum à Christo excludere. Videri potest Hilarius lib. 10. de Trinitate in principio, vbi dicit; *interrogo eos qui in existimant an ratione subsistat vt mori timuerit, qui omnem ab Apostolis mortis timorem expellens ad gloriam eos sit martyrii adhortatus.*

Augst. Aug. qui expositio 2. in Psal. 21. dicit Christum non verè timuisse pati, cum sciret se die tertio resurrecturum, sed propter membra sua verba illa protulisse, quae timoris speciem pra se ferrent.

Resp. timorem voluntariè assumptum nullo modo repugnare fortitudini, sed eum qui necessariò nobis inuitis ita oritur, vt rationem praedueniat, & voluntatem alliciat, vt à recto deflectat, & dimoveatur ab officio. Priorem inuentum in Christo, non verò posteriorem, quem solum negant Patres, qui solum volunt Christum non ita timuisse, vt inuoluntariè fuerit timore abreptus. alioquin nolunt eum non excitasse in se timorem, quo simplici motu refugeret mortem vt naturae contrariam, cum ad demonstrandam veritatem naturae humanae & acerbiter malorum imminentiū deceret huiusmodi affectum assumi.

Obiectio 3. Obijciunt 3. Christus facile poterat quolibet mala euitare; ergo nihil debebat timere, cum timor non sit de malo quod facile vitari potest.

Resp. neg. conseq. licet enim ratione diuinæ potentiae potuisset facile quoduis malum euitare, nihilominus per virtutem naturae humanae sibi relictae non poterat, atque ita sibi relicta potuit multa mala timere.

ARTICVLVS VIII.

Vtrum in Christo fuerit admiratio?

42. **R**ESPONDET fuisse. patet Matth. 8. audiens Iesum miratus est. Luc. 7. quo audio Iesum miratus est.

Notandum admirationem vel esse actum intellectus quo aliquis iudicat rem superare suam notitiam, vel saltem esse suae experientiae insolitam, vel esse affectum proximè consequentem tale iudicium. Quos actus in nobis alij varij communiter consequuntur, v. g. desiderium rei peruestiganda, si non appareat incomprehensibilis, vel fuga perferuntationis eiusdem, si appareat nimis ardua, &c. in quibus tamen actibus propriè non consistit admiratio, quamquam per illos vel similes tanquam per effectus notiores interdum deferbatur.

Ex his oritur controuersia, an in Christo propriè fuerit admiratio? Quidam enim negant, quia nihil erat Christo insolitum, cum rerum omnium haberet notitiam; nec similiter poterat quidquam illi esse magnum. Cum verò dicitur miratus, censent scripturam ita loqui, quia Christus ita exteriùs se gessit, sicut ij qui mirantur.

Alij tamen censent verè interiùs fuisse miratum, quod videretur sentire S. Tho. hic, quia proprietates verborum scripturae id exigit, & potest commodè explicari qua ratione in eum admiratio cadere potuerit: quamuis enim nihil lateret eius scientiam;

potuit tamen aliquid esse insolitum eius experientiae, & respectu illius esse magnum, quod sufficit ad admirationem; nam astrologus videns insignem & raram eclypsim etiam quam diu ante praecinerat futuram, potest mirari, consimili ergo ratione Christus experiens tam illustrem fidem Centurionis potuit mirari tanquam de re cui nondum similem viderat.

ARTICVLVS IX.

Vtrum in Christo fuerit ira?

AFFIRMAT, ex illo Marci 3. circumspiciens eos cum ira. Item ex eo quod secundum ordinem iustitiae potuerit appetere vindictam iniuriae Patri & sibi illatae.

ARTICVLVS X.

Vtrum Christus simul fuerit viator & comprehensor?

AFFIRMAT. Posterius patet ex q. 9. art. 2. vbi ostensum est illum habuisse scientiam beatam, & Deum clarè vidisse; quod etiam ostensum est q. 10. fuit ergo comprehensor secundum animam.

Quod autem fuerit etiam viator, patet ex dictis q. precedente, & praesenti, vbi ostensum est variè fuisse passibile tum ex parte corporis, tum ex parte animae; ex quo sequitur quod fuerit viator, cum esse passibile sit proprium viatoris; idque praecipue intendit S. Th. praesenti articulo, scilicet postquam ostendit Christum varios defectus animae & corporis suscepisse, concludere illum cum in hac vita mortali ante passionem ageret fuisse viatorem. quod est de fide, & patet ex merito eius (de quo in sequentibus) quod praesupponit statum viatoris.

QUESTIO XVI.

De consequentibus unionem quantum ad ea quae conueniunt Christo secundum esse & fieri.

PRAESENTI quaestione D. Tho. explicat quasdam formas loquendi supposita veritate mysterij Incarnationis in superioribus exposita & confirmata.

ARTICVLVS I.

Vtrum haec sit vera, Deus est homo?

REIECTIS variis haeresibus circa substantiam huius mysterij; de quibus egimus partim q. 2. partim q. 5. & supposito quod per hoc mysterium duae naturae diuinae scilicet & humana in vnā personam congenerint.

Respondet affirmatiue. Ostendit nomen significans naturam communem in cōcreto potest supponere pro quolibet cōtentorum sub natura communisigitur & hoc nomen, Deus, potest supponere pro persona Filij Dei, de quolibet autem supposito alicuius

alicuius naturae potest predicari nomen significans illam naturam in concreto; igitur de supposito naturae humanae potest illa predicari in concreto; ergo dici potest, *Filius Dei est homo*, ergo à primo ad ultimum vera est haec propositio, *Deus est homo*.

Notat autem S. Tho. non solum esse veram & propriam propter veritatem terminorum, sed etiam propter veritatem predicationis. quod patet ex discursu facto.

Conclusio est de fide. Patet ex symbolo Nicæno, ubi Filius Dei dicitur Deus verus, & de eodem dicitur, *homo factus est*, ergo Deus factus est homo; ergo Deus est homo. Similiter de fide est quod B. Virgo sit mater Dei, & quod Filius Dei sit filius Virginis; ergo bene dicitur *Deus est homo*. Deducitur etiam ex omnibus locis scripturae quibus ostendimus Deum verè pro nobis naturam humanam assumpsisse, & in unitate personae sibi univisse; inde enim sequitur, quod sit unum & idem suppositum naturae humanae & divinae in Christo, & proinde quod possit de illo predicari natura humana in concreto significata, dicendo, *illud suppositum est homo*. Cum ergo illud suppositum sit Deus, verè & propriè dici potest, *Deus est homo*, assumptum prob. quilibet natura potest in concreto predicari de supposito cuius est natura; dicimus enim, Petrus est homo; item quilibet forma potest predicari de subiecto cui inest.

Adverte licet nomen, *Deus*, in hac propositione, *Deus est homo*, videatur supponere indeterminatè pro subsistente in natura divina, si spectemus strictum modum enuntiandi; verificetur tamen pro Filio Dei. aliud enim est terminum verificari pro aliquo in particulari, aliud verò determinatè pro eodem supponere quantum est ex vi significandi in enuntiatione; nam viso Petro currente dici potest, *homo currit*, ita & subiectum propositionis verificetur de Petro, non tamen supponat pro illo determinatè quantum est ex vi enuntiandi. Adde tamen quod ex usu communi *Deus* in hac propositione, *Deus est homo*, accipitur determinatè pro Filio Dei seu Verbo.

Dices si *Deus* supponeret indeterminatè, haec propositio, *Deus non est homo*, posset esse vera, cum Patet non sit homo; & tamen negatur à Catholicis.

Resp. 1. meritò negari, cum Catholici communi usu nomen *Deus* in tali propositione accipiant pro Filio Dei.

Resp. 2. neg. assumptum; nam quando in propositione aliquid negatur sine addito de termino singulari, censetur absolutè negari, cum remouetur attributum ab illa re individua; unde cum dicitur, *Deus non est homo*, significatur naturam humanam absolutè remoueri à Deo, & non tantum in persona Patris; id autem falsum est, & per consequens falsa est propositio.

DV B I V M I.

*Utrum haec sit propria locutio;
Deus est homo?*

VRANDVS dist. 4. q. 2. ita de hac re loquitur ut tandem censet Deum non dici propriè hominem.

Verum ceteri Doctores repugnant, & meritò; cum vnaequeque natura verè propriè predicetur in concreto de suo supposito. Ex quo sequitur homi-

nem verè & propriè posse predicari de Deo, & in ea predicatione servari rigorem dialecticum spectatà conditione subiecti & predicati.

Confirm. ex communi usu Patrum & Ecclesiae. Ecclesia enim censet B. Virginem verè & propriè esse matrem Dei, & matrem hominis, & Christum verè & perfectè Deum; similiter verè & perfectè hominem; quod dici non posset si haec propositio, *Deus est homo*, non esset propria; quia si non esset propria, potius esset dicendum, *Deus non est homo*. Plurimi etiam Patres varia colligunt ex eo quod Christus sit Deus-homo; quae nullo modo possent colligi, si haec propositio, *Deus est homo*, non esset propria, v. g. quod Christus constet carne & animà.

Obijciatur 1. homo dicitur essentialiter & per se de Petro, non autem de Deo. similiter maiori cum identitate dicitur de Petro quàm de Deo; igitur magis propriè dicitur de Petro quàm de Deo.

Resp. neg. conseq. quia non ex eo aliquid magis minusve propriè dicitur de alio, quod magis vel minus ab alio distinguatur, sitque illi magis vel minus identificatum: sed quod sumatur vel non sumatur in propria significatione sine vlla figura; alioquin dicendum esset Deum magis propriè predicari de Patre, quàm hominem à Petro, iuxta communem sententiam quae in creatis formaliter distinguit rationem suppositi à natura, quam distinctionem non admittit in divinis inter naturam & relationes; quod tamen nullus dicit. Cum ergo non obstantibus illis quae in argumento afferuntur, & quae sunt impertinentia ut aliquid dicatur propriè vel non propriè nisi adsint alia, cum inquam his non obstantibus homo predicetur de Deo in propria significatione, propositio in rigore dialectico est propria; sicut illa est propria, *Petrus est albus*, licet albedo accidentaliter ei conveniat.

Obijciatur 2. quod Deus potius sit dicendus humanatus. Ergo non ita propriè dicitur homo. Conseq. prob. eo quod terminus substantialis non ita propriè utroque modo dicatur de subiecto.

Resp. neg. antecedens, si *humanatus* sumatur denominatiue & tanquam nomen adiectivum. licet enim Deus possit dici humanatus, si ea vox accipitur tanquam participium, per quam nihil aliud designetur, quàm quod Deus sit vnitus naturae humanae, seu naturam humanam assumpserit, non potest tamen dici denominatiue ab humanitate tanquam à forma, ut patet ex dictis q. 2. cum per similem locutionem designetur distinctio personarum.

Dices Christus dicitur persona humana; ergo dici potest humanatus.

Resp. neg. conseq. quia vox, *humana*, in antecedente solum designat naturam tanquam formam eius cuius dicitur persona: hoc sensu: Christus est persona subsistens in natura humana tanquam forma à qua sortitur rationem personae humanae. quando verò eadem vox solitarie sumpta predicatur denominatiue, designat distinctum suppositum in quo homo habitat.

DV B I V M II.

*Utrum homo dicatur univocè de Deo
& de Petro?*

NEGANT aliqui praesertim Nominales. Alij communiùs asserunt.

K 4

Resp.

Confirm.

Obiectio 1.

Resp.

48.

Aliquid dicitur propriè, quando dicitur sine figura.

Obiectio 2.

Resp.

49.

Non potest Deus dici humanatus ab humanitate ut à forma.

Replica infirmatur.

50.

Negant Nominales.

Communi-
or est af-
firmativa,
& verior.
1. Conclus.

Resp. & dico i. ipsum predicatum est vniuocum: nam cum dicitur *Deus est homo* & *Petrus est homo*, est idem nomen & res nomini respondens est eadem. Conf. patet de fide quod Filius Dei assumptis eandem specie nobiscum naturam humanam. item B. Virgo genuit verum & propriè dictum hominem; Christus constet animà rationali & carne sibi unitis; quæ omnia in superioribus ostendimus ex Concilijs & Patribus. igitur predicatum, *homo*, tributum Deo in hac propositione, *Deus est homo*, & Petro in hac, *Petrus est homo*, est vniuocum.

2. Conclus.

Dico 2. illud idem predicatum dicitur vniuocè: quia natura humana à qua aliquis dicitur homo, eodem modo conuenit Deo & Petro, quantum scilicet requiritur ad præsens institutum, & vt censetur vniuocè conuenire; & eodem modo de vtrisque predicatur, scilicet sicut natura de suo supposito, quæ in vtroque est eiusdem speciei & rationis.

Confirm.

Conf. 1. Christus secundum fidem est perfectus homo, & B. Virgo genuit verè & propriè hominem; igitur *homo* eodem modo conuenit supposito Christi, & eodem modo de illo predicatur quo de alijs suppositis natura humana. cum ergo in hac propositione, *Deus est homo*, *homo* dicatur de Deo tanquam de suo supposito, eodem modo dicetur de illo quo dicitur de quolibet alio supposito natura humana & per consequens vniuocè.

51.

Conf. 2. *homo* significat constitutum humanitate; vnde quicquid constituitur per humanitatem verè & propriè est homo, & *homo* dicitur de illo vniuocè.

Obijciunt
primo.

Dices 1. homo dicit substantiam quæ est alterius rationis in Christo & in alijs hominibus. igitur non dicitur vniuocè de illo & de nobis.

Resp.
Substantia
non est for-
male signi-
ficatum vo-
cis, homo,
sed huma-
nitas.

Resp. substantiam non esse formale significatum huius vocis, *homo*, sed esse humanitatem; *homo* enim dicit vel constitutum humanitate, vel habens humanitatem, vel secundum aliquos dicit humanam naturam concernentem suppositum. in quibus omnibus explicationibus natura humana est formale significatum; quod formale significatum eodem modo conuenit supposito Dei post Incarnationem & alijs suppositis.

Vnde ad antecedens Resp. negatiuè, si intelligatur quod dicat substantiam tanquam formale significatum: si vero intelligatur quod dicat illam seu verius suppositum tanquam materiale, concedo antecedens, & nego consequens. quia vniuocatio predicationis alicuius termini non sumitur à materiali, sed à formali significato, quod & est idem, & eodem modo tribuitur, vt patet in albedine quæ vniuocè predicatur de quantitate & de substantia, cum dicitur *quantitas est alba*, & *homo est albus*: cum tamen materiale nominis, *alba*, in illis propositionibus sit analogum. sic ergo in præsentī dicendum, quod licet persona Christi quæ posset denotari pro materiali vocis, *homo*, in illa propositione, *Deus est homo*, sit alterius rationis à persona Petri, non obstat vniuocationi predicationis termini *homo*, quia formale significatum est idem in vtraque propositione, & eodem modo tribuitur subiecto, à formali autem sumi debet vniuocatio.

52.

Obijciunt
secundò.

Dices 2. *homo* per se dicitur de Petro, cum hac predicatio, *Petrus est homo* sit per se, non tamen dicitur per se de Deo; nam hæc predicatio, *Deus est homo*, non est per se; ergo non dicitur vniuocè de vtroque.

sp.

Resp. neg. consequens. quemadmodum enim est

singulare in hoc mysterio quòd aliqua natura sit in supposito, cui tamen non necessariò conuenit, & quod non constituit: ita singulare est quòd de eodem vniuocè dicatur, sicut alia natura dicuntur de suis suppositis, quæ essentialiter constituunt. Quemadmodum enim non obstante eo quod natura humana non necessariò conuenit Deo, sed liberè à Deo assumpta est, eidem substantialiter est unita: ita eodem non obstante predicatur de eo vniuocè propter rationes in conclusione allatas.

Resp. 2. posse dici quòd *homo* per se dicatur de Deo in hac propositione, *Deus est homo*; non quod essentialiter conueniat, non quod conueniat necessariò; sed quod vniuocè substantiali natura humana sit unita Deo, & per consequens possit predicari in concreto tanquam natura de suo supposito.

Ex his resolui potest quaestio à varijs proponi solita, An scilicet hæc propositio *Deus est homo* sit in materia contingenti, an verò in necessaria?

Ex dictis enim habemus non posse definiri per regulas aliarum propositionum in materijs naturalibus, sed posse dici aliquo modo ad vtramque materiam accedere. Nam cum Deus secundum sua intrinseca neque includat humanitatem, neque eam sibi necessariò vniuerit, sed liberè; potest hoc sensu dici esse in materia contingenti, & predicatum esse contingens subiecto, non quòd sit accidens predicamentale, sed quòd ad modum accidentis predicabilis possit abesse à subiecto. Si tamen spectetur vniuocatio Dei & humanitatis, propositio reducit ad materiam naturalem & necessariam; quia ex his duobus factum est vnum per se, ita vt physicè loquendo debeat dici propositio per se, neque Deus debeat dici accidentaliter *homo*, videri potest S. Tho. responsione ad 1. & dicta supra q. 2. art. 6.

Præterea licet spectando naturalem suppositionem nominis *Deus*, *homo* non dicatur de eo per se in rigore loquendo, si tamen spectemus communem vsum loquendi & intelligendi, quando dicitur *Deus est homo*, potest dici per se, quia nomen, *Deus*, communi vsum in tali propositione accipitur pro Christo, quamuis sub explicito conceptu subsistentis in natura diuina.

Aduerte hanc propositionem, *Christus est homo*, esse per se in omni rigore, & predicatum esse de essentia subiecti, quia nomen *Christus* significat subsistentem in natura diuina & humana. Simile est iudicium de nomine *Iesus*.

ARTICVLVS II.

Utrum hac sit vera, homo est Deus?

AFFIRMAT. Patet ex dictis circa art. 1. cum enim sit idem suppositum in quo vniuntur natura diuina & humana, de eo expresso nomine, *homo*, potest natura diuina predicari in concreto, seu potest dici quod homo habeat naturam diuinam.

Conclusio etiam patet ex epistola ad Rom. cap. 9. vbi dicitur, *Ex quibus est Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus*. nam inde optimè sequitur, ergo homo est Deus. patet etiam ex 1. Ioan. ultimo, *Et simus in vero Filio eius Iesu Christo, hic est verus Deus*.

Notandum eodem modo esse propriam propositionem, quo modo propria est propositio precedentis articuli; item in illa terminum *Deus* predicari

Homo per se dicitur de Deo, quia vniuocè substantiali natura humana est unita Deo.

53.

Hæc Deus est homo, dicitur potest pertinere ad materiam contingentem, & necessariam.

S. Thom.

54.

Hæc Christus est homo, est propositio per se in omni rigore.

Resp. affirm.

Rom. 9.

1. Io. ult.

55.

car